

Перелік нормативних документів, щодо забезпечення молодіжної участі у різних сферах суспільного життя

Міжнародні документи

1. Декларація прав дитини, проголошена Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 20.11.1959 року.
2. Конвенція про права дитини, прийнята та відкрита для підписання, ратифікації та приєднання резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН 20.11.1989 року; ратифікована в Україні 21.02.1990 року.

Національні документи

1. Конституція України
2. Закон України «Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді» від 05.02.1993 року № 2998-ХІІ
3. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми і молоддю» від 21.06.2001 року № 2558-ІІІ
4. Закон України «Про молодіжні і дитячі громадські організації» від 01.12.1998 року № 281-ХІV
5. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 року № 2402-ІІІ
6. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 року № 651-ХІV
7. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики» від 29.03.2001 року № 221
8. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо вдосконалення соціальної роботи з дітьми, молоддю та сім'ями» від 23.06.2001 року № 467
9. Наказ Президента України «Про Національну програму «Діти України» від 18.01.1996 року № 63
10. Закон України «Про Національну програму підтримки молоді на 2003-2008 рр.»
11. Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 року № 1841-ІІІ

Організаційна структура і функції органу учнівського самоврядування в Ліцеї № 21 ЛМР

Головне значення самоврядування полягає в тому, що учасники життєдіяльності навчального закладу мають можливість впливати на політику ліцею як у плані прийняття рішень, якими керується адміністрація навчального закладу, так і за допомогою власної активності в управлінні внутрішніми процесами в закладі.

Органи самоврядування виконують представницькі та виконавські функції. Представницькі органи (президент та його заступник) є виборними і надають право їм брати участь у прийнятті рішень з питань життя ліцею. Виконавчі органи (постійно діючі Міністерства) створені для конкретної роботи.

Поряд з учнівським самоврядуванням у процесах управління закладом беруть участь педагогічна рада і органи суспільного самоврядування. Загальне керівництво загальноосвітнім навчальним закладом здійснюють державні органи управління – директор школи та органи місцевого самоврядування. Отже, шкільне самоврядування є взаємодією усіх його видів: педагогічного, суспільного, учнівського. Воно будується на основі взаємної поваги, довіри і відповідального співробітництва.

Для більш глибоко розуміння учнівського самоврядування виділимо його *структурні компоненти*. До них належать: мета, зміст, форми, засоби, методи, структура його органів.

Мета діяльності: виховання освіченого, свідомого громадянина, який визнає демократичні, культурно- етичні цінності, які є безперечною умовою соціального прогресу.

Зміст діяльності визначається конкретними завданнями моменту і являє собою конкретну діяльнiсну участь ліцеїстів у роботі самоврядного колективного навчального закладу і не підмінюється діяльністю ідеологічних дитячих організацій, гуртковою, клубною роботою, підміною діяльності адміністрації закладу.

Форми діяльності учнівського самоврядування залежать від мети і завдань діяльності, проявляються як засіб досягнення мети. Розрізняються масові, групові та індивідуальні форми позаурочної виховної роботи.

Предмет діяльності учнівського самоврядування торкається питань самоорганізації, самообслуговування, турботи про однолітків, товаришів по співдружності та інших соціально важливих питань, доступних компетенції підлітків та молоді.

Зміст діяльності учнівського самоврядування передбачає опанування учнями практичним змістом понять «самостійність», «відповідальність», «демократія», «гуманність», «мораль» тощо. Це вимагає максимальних знань, творчих здібностей, соціальної зрілості, управлінської майстерності. В іншому випадку це становить небезпеку перетворити діяльність на гру або експериментування.

На практиці роботи склалися постійно діючі Міністерства учнівського самоврядування: освіти, фінансів, інформації, внутрішніх справ, охорони здоров'я, культури та дозвілля, охорони і порядку, червоного хреста, керівники

старостату. Сутність будь-якої форми учнівського самоврядування міститься не у назві, а в розкритті змісту, активній, ініціативній, самостійній участі ліцеїстів у конкретних справах, в оволодінні уміннями і навичками управління. Головне призначення форми – сприяти підсиленню потреби в колективних творчих справах, формувати впевненість у виконанні справи, приносити радість, задоволення, гордість за зроблене. Показниками розвиваючого результату застосування тієї чи іншої форми самоврядування є активність, захопленість колективною діяльністю, високий емоційний підйом після її завершення. Функціонування учнівського самоврядування здійснюється за допомогою різноманітних *засобів* – способів, за допомогою яких здійснюється процес діяльності. У ліцеї активно розробляються такі засоби, як учнівські проекти, волонтерська робота, колективні робочі справи, процес прийняття рішень та ін..

Необхідним структурним компонентом є *методи* діяльності. Оскільки учнівське самоврядування – це діяльність учнів, то для нього притаманні специфічні методи, такі, як: метод проектів, організація діяльності, аналіз ситуацій, прийняття рішень, контроль тощо.

Як вже було зазначено, учнівське самоврядування працює у тісному взаємозв'язку з іншими самоврядними структурами: громадськістю та педагогічним колективом. Головне завдання останнього – здійснювати педагогічну підтримку діяльності учнівського самоврядування. Для цього розроблений план навчання педагогами членів правління учнівського самоврядування.

Основним і вищим органом самоврядування - є загальні учнівські збори ліцею. Саме вони уповноважені приймати статут шкільного Парламенту, затверджувати основні напрями розвитку навчального закладу. У період між загальними учнівськими зборами в ролі вищого органу самоврядування виступає Виконком, що обирається прямим таємним голосуванням.

Важливу роль у системі взаємодії в ліцеї відіграє учнівське самоврядування. Слід знати, що це не орган управління ліцеєм як соціальним інститутом і не «дні самоврядування», тому що це не є реальним учнівським самоврядуванням, а лише грою в нього. Самоврядування – форма управління, у якій суб'єкт і об'єкт управління збігаються. Учнівське самоврядування полягає в участі ліцеїстів в управлінні справами свого колективу.

Діяльність учнівського самоврядування – це безліч різних за метою, завданнями, об'єктами, тривалістю управлінських циклів, кожен з яких містить різноманітні дії та операції, що відрізняються змістом, структурою й інтенсивністю.

Для чіткої організації діяльності учнівського самоврядування учні знають і володіють організаційно-методичними *принципами управління*:

- регулярна почергова змінюваність робочих органів самоврядування;
- розширення реальних прав і повноважень органів самоврядування;
- доброзичлива вимогливість;
- конкретизація колективних творчих справ;
- диференціація та індивідуалізація (створення умов для повного прояву і розвитку здібностей кожного).

Під організаційною структурою учнівського самоврядування ліцею розуміється чіткий взаємозв'язок органів самоврядування, за допомогою якого досягається функціонування і розвиток системи учнівського самоврядування. Це

багатофункціональне соціально-навчальне утворення, яке складається з чотирьох рівнів.

- перший (президент, заступник президента та Виконком)- суб'єкт управління, який приймає рішення, організовує виконання рішень, коригує і аналізує результати діяльності;
- другий (правління учнівського самоврядування)- об'єкт, на який спрямовано управлінську дію;
- третій- засоби управління, що являють собою функції суб'єкта і об'єкта, форми та методи управління;
- четвертий- це умови, необхідні для нормального функціонування самоврядування.

Структура учнівського самоврядування має ієрархічну будову. Вища ланка - загальні учнівські збори ліцею, нижча – правління учнівського самоврядування. При цьому діяльність органів самоврядування залежить від таких умов :

- усвідомлення кожним органом і ланкою управління своїх функцій і реалізація їх у конкретній діяльності;
- виконання рішень, прийнятих будь – яким органом учнівського самоврядування;
- дотримання етики взаємин;
- побудова структури самоврядування із урахуванням структур самоврядування учнівських громадських організацій.

Зміст функцій органів учнівського самоврядування у Ліцеї № 21 ЛМР

Напрямки роботи Міністерств

Міністерство фінансів:

Організовує фінансування учнівського Парламенту, вчить учнів заощаджувати і розумно використовувати кошти, дбає про старанність та ретельність рахунків та планів, кошти витрачаються на організацію і проведення учнями своїх заходів, передбачених річним планом роботи самоврядування ліцею.

Міністерство освіти:

Вчить учнів відповідально ставитись до своїх прямих обов'язків – отримання знань, систематично підвищувати їх рівень; організовує конкурси, виставки з навчальних дисциплін, організовує роботу для допомоги учням, що не встигають у навчанні; допомагає вчителям у проведенні предметних олімпіад, в організації тематичних вечорів, бере участь в організації виготовлення дидактичного та роздаткового матеріалу.

Міністерство охорони здоров'я та спорту:

Залучає учнів до активної участі і спортивних святах, міських змаганнях та у самому ліцеї, зацікавлює роботою спортивних секцій; пропагує здоровий спосіб життя.

Міністерство культури та дозвілля:

1. *Комісія по проведенню дозвілля:* організовує проведення загальношкільних свят, вечорів, дискотек, різних конкурсів, виставок, лекцій, екскурсій; виховує естетичні смаки учнів.

2. *Комісія по зв'язках:* організовує оформлення ліцею та класних кімнат, встановлює зв'язки з кінотеатрами, клубами, Будинками культури, Будинками дітей та молоді, музеями; співпрацює з молодіжними та юнацькими організаціями / «Пласт», «Українська молодь Христові».../, налагоджує зв'язки із представниками інших шкільних закладів, веде листування.

Міністерство інформації:

Інформаційна комісія інформує учнів, батьків, вчителів про всі події, які відбулися у ліцеї різними засобами інформації / газета, радіо, рекламні оголошення/, налагоджує систему внутрішнього зв'язку / оголошення, прохання, звертання/, виховує правову культуру та політичну грамотність учнів.

Міністерство Червоного Хреста :

Організовує проведення благодійних акцій, здійснює відвідування дитячих сиротинці, допомагає вчителям проводити заняття з психології духовного розвитку, займається постановкою Різдвяних та Великодніх свят, відроджує коляду в місті, створюючи вертепи; допомагає самотнім літнім людям, ветеранам, інвалідам.

Міністерство охорони і порядку :

Надає допомогу педагогічному колективу ліцею у вихованні свідомої дисципліни, дотриманні учнями Правил для учнів; чергуванні у ліцеї; співпрацює з психологом ліцею, допомагає у проведенні тематичних засідань у дискусійному клубі «зона уваги».

Міністерство внутрішніх справ :

На основі Статуту учнівського самоврядування «Про свободи і обов'язки» - захищає права і гідність учнів, що порушуються зі сторони вчителів та старшокласників, зі скаргами звертаються до Суду Честі.

Міністерство керівники старостату :

Допомагають виховувати відповідальних, всесторонньо розвинутих особистостей, піклуються про молодших ліцеїстів, в класах організують культурно – масову роботу, залучають учнів до участі в загальношкільних заходах, надають посильну допомогу класним керівникам.

Головною умовою діяльності всіх структур учнівського самоврядування є її демократична основа. Тому рішення, які мають для колективу велике значення, потребують широкої участі тих, кому належить їх виконувати. У прийнятті масштабних рішень необхідною є участь усього колективу на демократичних засадах. Вирішення ж дрібних питань з метою заощадження часу не вимагає демократії. Для забезпечення авторитету учнівського управління, виконуються правила:

- уникається марнослів'я учасників розмови їх підготовленістю до обговорення;
- заслуховується кожне повідомлення;
- уникається спонтанна критика;
- спочатку приймаються важливі для колективу рішення, а потім - термінові;
- шукається спільне рішення і приймається спільне комюніке.

Таким чином, забезпечується цінність і важливість кожної особистості, яка виступає на рівних підставах з іншими.

Постійнодіючі Міністерства використовують методи колективної, групової, індивідуальної роботи та самоорганізації. Самоорганізація у свою чергу включає нормативне цілепокладання, однакові вимоги, оцінку й аналіз діяльності.

	Колективні методи	Групові методи	Індивідуальні методи
Форми	загальні збори, конференції, змагання, спільне прийняття рішень, корекція діяльності	інструктаж, взаємодія, звітність, суспільна думка колективу	роз'яснення, самообслуговування, заохочення, самоконтроль

Методи діяльності розглядаються у нерозривному зв'язку із загально-педагогічними методами, які застосовуються на засадах демократії. Методи переконання, роз'яснення сприяють становленню морального клімату в колективній діяльності, формуванню високого рівня усвідомленості самоврядування, управлінської культури, моральних якостей. У свою чергу удосконалення діяльності учнівського самоврядування збільшує можливість ефективного застосування педагогічних методів. Таким чином, методи діяльності учнівського самоврядування дозволяють отримати потрібні виховні результати.